

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LABOD TOVARNE OBLAČIL NOVO MESTO

odmevi ob periodičnem obračunu

Zbori ob periodičnem obračunu so pokazali, da smo delavci Laboda pripravljani na razprave, da nas ne zanima le končna delitev, ampak da se znamo zamisliti nad številskimi, ki govore o našem devetmesečnem delu. Kako so potekali po tozdih, kjer so se ustanavljali, kaj je delavke najbolj zanimalo?

Temenica: velike obveznosti (Tov. Kopina, direktor TOZD)

Obračun je bil sprejet s prijetnimi občutki, več pomislekov in vprašanj pa je bilo o naših obveznostih za naprej. Če hočemo tudi v bodoče dosegati take rezultate, se bomo morali še kako potruditi in izpeljati vse svoje obveznosti. Le-te so prav v novembru največje. Izvozni roki so kratki, dela pa je ogromno. Zato smo se na zboru dogovorili za podaljšano delo, ki bo teklo ob popoldnevih in ob prostih sobotah.

Libna: še znižati stroške (Tov. Štampfelj, poslovna sekretarica)

Na sam obračun ni bilo pripomb pa tudi večjih vprašanj ne. Ustavili smo se pri stroških, ki so še previsoki in za katere je veljalo enotno mnenje, da jih moramo s skupnimi močmi tudi znižati. Prav tako gre za skrb nad bolniškimi izostanki. Na začetku leta je bil odstotek tako visok, da smo posledice še dolgo čutili. Sedaj je še pod planiranim, toda že narašča. Seveda pa bolniške ne gre zmanjševati na račun res bolnih. Le pozorneje bomo v posameznih okoljih spremljali tiste, ki sicer ne sodijo med bolne, pa vendar so često na bolniški. Beseda je tekla tudi o delovnih rezultatih,

o doseganju oziroma nedoseganju norme in podobnem, o čemer se bomo v kratkem dogovarjali na sestanku kolegija naše temeljne organizacije.

Delta: pozornost kvaliteti našega dela (tov. Novakova, dir. tozda)

Poudarili smo naše obveznosti do izpolnjevanja plana, saj se še kako zavedamo, da s tem ustvarjamo dohodek. Druga naša skrb, ki smo jo ob razpravah ob 9-mesečnem poslovanju tudi poudarili, je skrb za kvaliteto naših izdelkov. Pri stroških smo ugotovili, da je skrbno obnašanje rodilo uspehe, saj so ti na 69 odstotkih, torej pod planiranimi. Pa še o enem področju je tekla beseda: prizadevati si moramo za še boljši izkoristek učinkovitega delovnega časa. Vprašanje tega ne gre jemati na splošno in povprek, pač pa menimo, da je še nekaj rezerve v posameznih primerih, ki zahtevajo obravnavo.

Zala: letos precej vzdrževanja in investicij (tov. Tušarjeva, dir. tozda)

Ob pregledu periodičnega obračuna smo opozorili na stroške, ki še niso knjiženi, bodo pa ob zaključku leta bistveno posegli v naše indekse. Letos smo imeli precej nujnega vzdrževanja, kar bo stroške močno dvignilo. sicer pa se nismo obnašali razsopiščno; nasprotno, stroški, na katere se da vplivati, so v mejah. Ugotavljamo tudi, da nas obveznosti iz posameznih sporazumov močno bremenijo, zato je zbor ponovno naložil delegatom, da na skupščinah budno spremljajo ta gibanja.

Tip-top: kako se racionalneje obnašati (tov. Murko, v.d. direktorja)

Kljub ugodnim rezultatom je šla razprava v smeri še boljših pokazateljev. Kaj storiti s prevozom, ki pomeni za nas precejšen strošek? Iskati moramo boljše izkoristke energije, od tehnološke pare na-

prej. Tudi o drsnem času smo se pogovarjali, vendar pa za proizvodnjo ta zaenkrat ne pride v poštev, ker smo v procesu vezani kot celota in bi uvedba tega povzročila težave pri delu.

Ločna: doseženi rezultati so velika spodbuda (poslovna sekretarka Slavica Putrih)

V obravnavi smo poudarili tiste elemente, ki so neposredno vplivali na dosežene rezultate tozda. Veseli smo bili podatka, da že tretje leto izpolnjujemo planske obveznosti in da je bilo tokrat opravljeno delo s polovico manjšim številom nadur kot v enakem obdobju lani. Dobri rezultati pa so nas še bolj spodbudili h kvalitetnemu delu. Seznanili smo se tudi z analizo poslovanja konfekcionarjev v naši republiki in z mestom Laboda med njimi.

Vzporedno z obračunom smo ocenili tudi delo vodilnih in vodstvenih ter se jim zahvalili, še predvsem generalnemu direktorju, za tako uspešno vodenje delovne organizacije.

DSSS: več povezave s TOZD (direktor Andrej Kirm)

Razprava na zboru je opozorila na to, da smo sicer dosegli zelene cilje, da pa moramo strokovne službe še bolj težiti za tem, da bomo tozdom ponudili kvalitetno delo in da bo sodelovanje še boljše. Od tozdov bi predvsem želeli več povratnih informacij. Svoje rezerve vidimo v še boljšem izkoristku delovnega časa. Več se moramo posluževati gibljivega delovnega časa in se izogibati tam, kjer je to mogoče, nadurnemu delu. Pri analizi stroškov, ki je pri pisarniškem materialu kazala velika finančna odstopanja, smo ugotovili, da gre le za povišanje cen, ne pa za večjo porabo. Vsak sam pri sebi pa bo moral odgovorneje ravnati z delovnimi sredstvi, predvsem pa z delovnim časom.

Commerce: obnašali smo se racionalno (tov. Vodopivec, direktor tozda)

Zbor je pokazal, da smo z rezultati zadovoljni, da smo dosegli zastavljene cilje. Ugotovili smo, da je močno povečan obseg kooperacije, s čimer uspevamo rokavno in količinsko dosegati planske obveznosti.

Pri analizi stroškov smo videli, da so le-ti prerazporejeni in da so posamezne vsebine, ki so bile na primer lani vodene še pod „transportnimi storitvami“, letos vodene kot „neproizvodne storitve“. S tem nam posamezni indeksi močno izbijajo. Vsebinska pa, glede na lansko leto, ni spremenjena. Torej nam pogled v samo vsebino pove, da smo se obnašali racionalno, da smo bili skromni na primer tudi na področju reklame, vendar pa smo pri reklamni glede na družbeni dogovor kršitelji. Trdimo pa, da so določila tega ponekod tako neživljenjska, da so terjala spremembe. Več močnih reklamnih in propagandnih akcij moramo pričakovati v prihodnjem jubilejnim letu. Tudi v ta namen smo se letos skromneje obnašali na področju propagande, da bi zagotovili primeren fond za akcijo ob 60-letnici.

pravočasno na trgu

Leto se naglo izteka in tudi naša realizacija je za ta čas že pri koncu. Letos do srede novembra smo na domačem trgu dosegli 28 milijard realizacije, lani v enakem obdobju pa 18 starih milijard. Za letošnjimi številskimi je precej dela in veliko naporov pri spoštovanju rokov. Tako smo v programu vrhnjih oblačil uspeli poslati na trg vse zaključene količine, ostaja le še

(Nadaljevanje na 2. str.)

Biti pravočasno na tržišču je velika skrb prodajne službe. (Na posnetku je Božo Verstovšek — vodja prodaje.)

nekaj artiklov, ki pa bodo na trgu z malenkostno zamudo, vendar to ne bo predstavljalo zavore.

Kot vemo, je stekla akcija, ki je grobo presekala z dosežanjo prakso. Poslovni odbor je namreč določil rok za zaključek v programu VO — 25. oktober. Pohvala velja vsem proizvodnim tozdom, ki so ta datum strogo spoštovali, tako smo uspeli našim kupcem poslati skoraj vse naročene količine. Da je spoštovanje rokov omogočilo uspeh prodaje, o tem ni treba posebej govoriti.

Srajce in bluze odpremljamo tekoče. Za november dolgujemo še okoli 60.000 izdelkov. Predvidevamo, da jih bomo lahko poslali na trg 130.000, vendar bo razlika do kupcev prispela, žal, v zamujenem roku.

In kako teče delo v kooperaciji? Program vrhnjih oblačil je bil končan 9. novembra. Povedati moramo, da je bilo letos več inštruktaž in da so rodile lepe uspehe. S kvaliteto smo imeli letos precej manj težav kot običajno, doseči pa se nam jo je posrečilo s pogostejšimi obiski pri kooperantih, ki so delali za oba naša programa — VO in srajce—bluze. Še vedno so težave z doseganjem rokov.

DOPOLNILNA KOLEKCIJA

Tačas teče tudi dopolnilna kolekcija. Pripravljenih bo

skupno okoli 30.000 ženskih bluz in prav toliko srajc. Po prvih vtisih bo ponudba zelo pestra, pisana in modna. Sedanji trenutek narekuje pogumne kreacije. V tem tudi vidimo zagotovilo za veliko povpraševanje vnaprej. Ob močno zmanjšani ponudbi osnovnih surovin bo kreacija gotovo tista, ki bo pritegnila kupca. Za to pa se moramo potruditi in v to usmeriti organizacijske sposobnosti. Ne nazadnje gre pri oblikovanju modelov za ustvarjalno delo, ki ga moramo stimulirati, delavce na teh nalogah pa še posebej motivirati zanj.

novost v sodelovanju

Proizvajalci strojne opreme za našo panogo zelo hitro pošiljajo na trg nove stroje in pripomočke. Cene pa so, če jih primerjamo s cenami na drugih področjih, vse višje. Zato je dogovor s firmami, ki izdeljujejo šivalne stroje in pri katerih smo jih do sedaj kupovali, še kako dobrodošel. Posrečilo se nam je, da smo se z njimi dogovorili, tako da nam novosti, ki bi utegnile zanimati Labod, pošljejo na trimesečno testiranje. Tako pričakujemo od firme tudi štiri specialne stroje z ometičnimi šivi različne vrste in stroj z diferencialnim transportom, s katerim je moč nabirati in šivati volance. Omenjeni stroji bodo testirani v Delti in Libni. Sledile bodo novosti iz Pfaffa, namenjene programu vrhnjih oblačil.

Razvojni službi se je tudi posrečil dogovor za demonstracije novih strojev pri nas. Za nami je že demonstracija stroja iz Dürkoppa, namenjenega za težke materiale, v novembru pa bo demonstracija Pfaffovega stroja za program PŠ.

Naj navedemo še, da je Necchi-Bagat pokazal veliko razumevanje za naš specialni stroj — gumbničarko, ki je stalno imela okvare (ostali kupci so ta stroj zelo pohvalili, kar pomeni, da je šlo za tovarniško okvaro), pa so ga zamenjali za enak nov stroj brez doplačila. Torej se z dogovori ter pravim poslovnim odnosom veliko doseže.

racionalizacija obveščanja

Še ni dolgo tega, kar smo si v vseh okoljih prizadevali čimbolj popestriti in čimbolj razširiti oblike obveščanja. Glasila so postala vse debelejša, vse več je bilo medijev za posredovanje informacij. Tudi mnenje, naj glasilo prinaša živahnejše in predvsem razvedrilnejše teme, je bilo popularno. Toda stiska s papirjem, vse višje cene tiska, papirja in ne nazadnje tudi grafičnih priprav, vse to narekuje drugačno obnašanje na področju posrednega obveščanja oziroma pri izhajanju tovarniških časopisov. Pogovor na občinskem svetu za obveščanje in politično propagando ter na odboru za obveščanje pri občinskem sindikalnem svetu v Novem mestu sta opozorila na nujnost racionalizacije teh oblik obveščanja.

KAJ NAM POMENIJO GLASILA

Seveda ni za zavržiti dejstvo, da so glasila odigrala zelo pomembno vlogo, da imajo tako nalogo obveščati kot tudi povezovati delavce ene delovne organizacije in prav tako tudi izobraževati. Vendar moramo v teh stabilizacijskih časih zavzeti pravičen odnos do obsega glasila, do frekvence izhajanja in seveda do vsebine. Priporočila, ki sta jih dala oba posveta, podpirajo vse pogostejše izhajanje glasil, saj le ob rednem in pogostem izhajanju lahko časopis zagotovi primerno raven aktualnosti. Hkrati pa naj se obsegi tam, kjer so glasila

zaradi najrazličnejših tem, često tudi samo besedne navlake, le zmanjšajo. Ponovno bi moralo začeti veljati pravilo, da je vest ena osrednjih novinarskih zvrsti.

PREOBSEŽNA DELEGATSKA GRADIVA

Seveda pa določeno gradivo, ki je prvotno napisano za široko posredovanje, zahteva veliko dela in tudi znanja, da pride v časopis v vsebinsko neokrnjeni obliki, prostorsko pa vendarle skrajšano. In prav ta široka gradiva so bila često slabost tako naših glasil kot še posebno delegatskih gradiv.

ORGANIZACIJA DELA PRI OBVEŠČANJU

Ena od oblik racionalizacije obveščanja, ki se je na obeh posvetih pokazala kot ključna, pa predvideva že tudi nov zakon o družbenem sistemu obveščanja — gre za združevanje vseh služb obveščanja v delovnih organizacijah. Za začetek priporočajo sindikati vsaj združitev tajništva za samoupravne organe (kjer se ta služba tako imenuje) ter organizatorjev obveščanja. Z združitvijo bi dobili center za dotok vseh informacij za odločanje in za posredno obveščanje, s tem pa bi bila zagotovljena večja neodvisnost delavcev, ki delajo na tem, izognili pa bi se tudi podvajanju istih informacij. Ker bo to težko doseči, priporoča občinski sindikalni svet, da OO ZSS pretehtajo možnosti in gkrati preverijo tudi stopnjo obveščeniosti ter pogoje dela na teh delih in nalogah. Nema lokrat je namreč tako, da pride v časopis novica prepozno prav zato, ker je le od novinarjev odvisno, kako se znajdejo in ni urejenih tokov za reden in

Sestanek sindikalne skupine je ena najučinkovitejših oblik obveščanja. (Posnetek je iz Ločne.)

pravočasen dotok vseh informacij na eno mesto. Tudi organi družbenega nadzora bi morali zaživeti in omogočiti kvaliteten razvoj obveščanja (vseh oblik tega, ne le glasila) v posameznih okoljih.

TUDI SAMOUPRAVNO INFORMACIJO SPELJATI TAKO, KOT JE UTEČE-NA PROIZVODNA INFORMACIJA

Ob razpravi na temo „racionalizacija obveščanja“ so se razvile zanimive debate. Pokazale so na nujnost takojšnjega ukrepanja, saj je dobro obveščanje jamstvo za dobre samoupravne in tudi medloveske odnose. Proizvodna informacija je do podrobnosti dodelana in utečena, samoupravnega informiranja pa se včasih branimo, kot da bi bilo to nekaj tujega. Zavedati se moramo spleta vsega, kar lahko vpliva na dobro ali slabo obveščanje, in zavzeti stroga merila za ureditev tega občutljivega področja.

Da bi obveščanje zaživel, je nujno speljati vrsto izobraževanj za vse, ki so v sklopu teh dogajanj. GZS je na pobudo republiškega odbora za obveščanje uvedla informiranje v „šoli za direktorje“, v združenem delu pa ji moramo slediti tudi ostali...

PA NAŠE GLASILO?

In kako je z našim glasilom? Vedno smo skušali slediti osnovnemu vodilu, naj bo naše glasilo napolnjeno z informacijami o naši delovni organizaciji in o naših ljudeh. Letos smo prešli na 14-dnevno izhajanje, kar je prineslo več aktualnosti pa tudi več časovnih zagat ob samih pripravah gradiv. Morda so

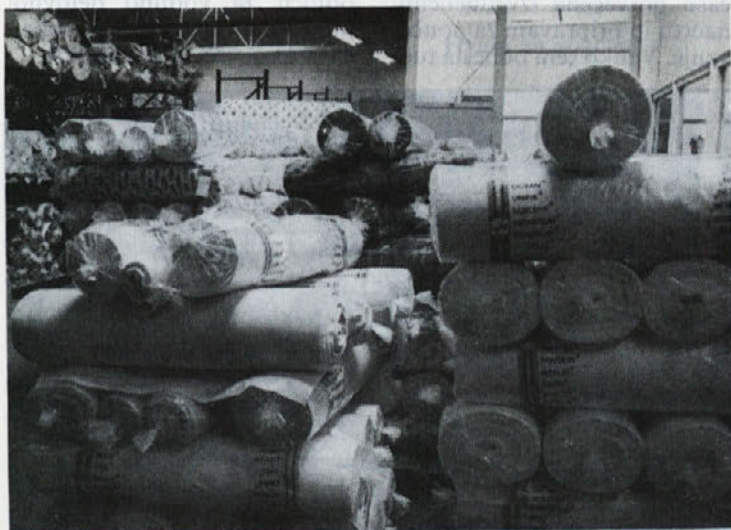
preobsežni prispevki še vedno naša slaba točka in bi bili potrebni novinarske obdelave, vendar nas, na žalost, vedno lovi čas. Premalo dopisnikov imamo, ki bi bili pripravljeni napisati kaj več od opisa lepega izleta, še vedno nismo dovolj polemični... O teh temah naj spregovore tudi OOS, da bomo naše jubilejno leto tudi na področju informiranja začeli še učinkovitejše.

L. J.

posodobitev skladišč

Ugotovitev, da so naša skladišča nujno potrebna posodobitve, ni nova. Toda sedanja situacija je že tako problematična, da je zahtevala takojšnje iskanje rešitev. Vedeti moramo, da so naše zmogljivosti naglo rasle, da imamo vse več tudi kooperacije in da postajajo naša skladišča prostorsko pa tudi organizacijsko neprimerna.

Najprej bomo po načrtih začeli reševati obe skladišči v Novem mestu. Gre za skladišče surovin in skladišče gotovih izdelkov iz programa srajc in bluz. Narejen je idejni projekt, ki predvideva le notranjo posodobitev, ne pa tudi kakšne dodatne gradnje novih prostorov. Tudi ta je razdeljen v dve fazi, in sicer naj bi se najprej lotili obnove skladišča surovin. Odločitev se nagiba k premičnim stelažam, s čimer si obetamo kar najboljši izkoristek prostora. Ker so stropi nizki, smo se morali kar takoj odpovedati etažnemu reševanju prostora. Torej naj bi premične stelaže omogočile več in preglednejšega skladiščenja.

Idejni projekt za posodobitev skladišč je že narejen. Najprej pa je na vrsti skladišče surovin za program srajc in bluz.

V drugi fazi naj bi se lotili posodobitve skladišča za gotove izdelke. Že doslej smo se srečevali z velikimi težavami pri oskrbi iz zgornjih delov komisijonov. Ker je za reševanje takega skladišča hidravlika najboljša, je pa tudi med najdražjimi, smo se v idejnem projektu odločili za vmesno rešitev in sicer za regal s podesti.

Toliko o idejnem načrtu za reševanje obeh skladišč za program srajc in bluz. Z realizacijo tega bi uspeli rešiti vprašanje skladišč, doseči sodobnejše skladiščenje in učinkovitejše delo ob mnogo manjših naporih.

moje sanje — stanovanje

Stanovanje je ena temeljnih dobrin trajne vrednosti. (Ne)rešeno stanovanjsko vprašanje pomembno vpliva na socialni položaj delavca, njegovo motivacijo pri delu in tudi siceršnje družbeno angažiranost. Zato je vprašanje gradnje in kupovanja stanovanj pomembno vsesplošno socialno in ekonomsko-politično vprašanje. Kako se tega področja lotevamo v naših sredinah? Lani je bil ustanovljen skupen sklad za pomoč in reševanje v izrednih primerih na področju stanovanjske politike. Pred nedavnim smo sprejemali nov pravilnik o reševanju stanovanjskih vprašanj. Skratka, z akti smo to področje dobro rešili, manj uspešni pa smo v praksi. Morda je to posledica nekdanjih razmer, ki so bile v Labodu predvsem potrebe po posojilih za individualno gradnjo. S pomlajevanjem kolektiva nastajajo večje potrebe po nakupih družbenih stanovanj. Podelitev teh terjaj poravnava še nekaj starih dolgov. Saj smo pred dobrim letom pisali, kako pereče je v Tip-topu, ko delavka še tik pred odhodom v pokoj ni imela urejenega stanovanjskega vprašanja.

V DELTI pravijo, da je evidentiranih 7 prosilcev za družbeno stanovanje. Lani so kupili 3 stanovanja, kar je za 600-članski kolektiv malo (skupno imajo 14 stanovanj). Glede na možnosti pa je to vendarle veliko. Težje je s sredstvi za ta namen (lani se jih je nabralo 4 milijone) storiti kaj več. Zato si pomagajo s posojili pri banki, tako pa bodo predvidoma ravnali tudi

v bodoče. Iščejo pa tudi skupne poti z delovnimi organizacijami, kjer je zaposlen partner.

ZALA je lani uspela kupiti eno stanovanje, akcija za ta nakup pa je tekla tri leta. Težave so tudi v sami Idriji, kjer usposablajo zemljišča za gradnjo blokov. V ta namen združujejo v občini dodatna sredstva. Menijo, da bo prihodnje leto gradnja le stekla.

Ker je zelo velik naval, si v Zali obetajo nakup treh manjših stanovanj. Trenutno imajo evidentiranih deset prosilcev. Prioritetna lista bo izdelana po pravilniku, tako si obetajo, da bodo pereča vprašanja uspeli rešiti prihodnje leto. Tudi v prihodnje bodo načrtno nakupovali stanovanja.

LIBNA ima evidentiranih osem prosilcev, so pa to le evidenčne prošnje. Lani niso kupili nobenega stanovanja, za prihodnje leto pa imajo v načrtu odkup enega stanovanja. V ta namen bodo sredstva vezali pri banki. Toda tudi ta podatek je še odprt, saj predlog še obravnavajo.

V TIP—TOPU niso kupovali stanovanj, pač pa so intenzivneje pomagali pri individualni gradnji in z nakupom lastnih stanovanj. Sredstva iz stanovanjskega sklada so tekoče razdeljevali, v dolgoročni usmeritvi pa se bodo morali opredeliti tudi na kakšen nakup. To bi glede na zbrana sredstva pomenilo, da bi se morali kakšno leto odreči delitvi individualnih posojil in vezati sredstva na banki. Alternativne možnosti bodo dobili organi upravljanja v presojo in odločitev. Najbolj pereče probleme rešujejo s pomočjo solidarnostnih stanovanj stanovanjske skupnosti občine Bežigrad.

V LOČNI je evidentiranih 10 prosilcev. V obdobju 1981-1983 so uspeli kupiti 4 stanovanja, za prihodnje leto pa nimajo v planu nobenega nakupa. Precej problemov rešujejo v sodelovanju z delovnimi organizacijami partnerja, nekaj pa tudi s solidarnostnimi stanovanji.

Prav ob teh pa imajo nekaj obveznosti, ki izhajajo iz pogodb pred petimi leti, zanje pa ne vidijo rešitve z lastnimi močmi. Pristojne organe v občini so sproti obveščali o brezizhodnosti in o nujnosti družbene pomoči pri tem. Pogodbe so bile podpisane v okviru drugačnih možnosti, kot vladajo sedaj. Ta problem pa je pereč še kje in ne samo v Labodu.

(Nadaljevanje na 4. str.)

(Nadaljevanje s 3. str.)

COMMERCE — Lani so kupili v Commercu eno stanovanje, za prihodnje leto pa je tudi že sklenjena pogodba za nakup še enega. Evidentiranih prosilcev je pet. Z vsebino bodo skušali rešiti stanovanjska vprašanja v sodelovanju z delovnimi organizacijami partnerja, in sicer tako, da bodo dali del teh posojil, lastnik stanovanjske pravice pa je Commerce.

DSSS so doslej uspele kupiti 13 stanovanj. V evidenci je še deset prosilcev do nekaterih imajo še star moralni dolg. Kljub težki situaciji pa za leto 1984 ni predviden nakup stanovanj. Sredstva bodo vezali pri banki za kasnejše plemenitjenje. Doslej smo si pomagali tudi s povezovanjem s partnerjevimi delovnimi orga-

nizacijami. Zaenkrat je v tem sistemu izhod za najučinkovitejše reševanje tega perečega področja.

Doslej so v **TEMENICI** kupili 5 stanovanj. Letos nimajo razpisanih sredstev za nakup, pač pa bodo pomagali individualnim graditeljem. Tudi vnaprej jih skrbi, saj je denarja za nakup družbenega stanovanja premalo.

Tak je torej okvirni posnetek stanja na področju družbenih stanovanj v Labodu. Informacije sem dobivala po telefonu, zato so nekatere temeljne organizacije navedle le nakupe v lanskem letu, nekatere pa so imele izbran tudi podatek za skupno število doslej kupljenih stanovanj. Analiza na tem področju, ki bo izdelana prihodnje leto, bo pokazala realno sliko in morda nakazala poti za reševanje tega področja za kasneje. Doslej do tega področja nismo imeli povsem enotnega pristopa.

porov, ki pa se bodo udeležencem gotovo bogato obrestovali. Velja zapisati, da je tozda Ločna poslal na seminar kar vse svoje brigadirje. Dva med njimi bosta vodila proizvedno delo; pravijo, da si s tem obetajo lažje in kvalitetnejše delo. Že nekaj časa so opozarjali na to, da potrebujejo več pedagoškega znanja, več znanja na področju medsebojnih odnosov in komunikacijskih tokov, pri čemer pa ne gre zanemarjati psihologije dela.

Omenjeni seminar jim je nudil precej tega pa tudi v prihodnje bo potrebno s takimi oblikami dograjevati pridobljeno znanje.

O tem, kako so udeleženci zadovoljni s seminarjem, sem povprašala Anico Kovačič iz Temenice, Mojco Mohar iz Ločne, Bernardo Butkovič iz Libne in Ivana Hideka iz DSSS.

Ančka Kovačič, tozda Temenica: S seminarjem sem bila zelo zadovoljna. Precej novega sem slišala, precej že znanega, toda tudi že pozabljenega, pa sem ponovno osvežila. Prakso z našega vsakdanjega dela sem tako dopolnila s teorijo, kar mi bo seveda zelo koristilo. Čaka me še seminarska naloga, v kateri bom skušala zajeti vse novo znanje.

Bernarda Butkovič: Zelo sem zadovoljna s seminarjem, saj je bil način dela zelo sprejemljiv. Z obema pravadateljema smo se veliko pogovorili, lahko smo marsikaj vprašali, dopolnjevali svoje izkušnje s teorijo...

Ločen je bil le predmet psihološki aspekt razvoja človekove osebnosti, sicer pa so se predmeti med seboj prepletali in se dopolnjevali. Vsa naša pozornost je bila v tem času posvečena izvedbenemu načrtu in pripravam za poučevanje. Veliko sem odnesla tudi

na področju samih priprav na poučevanje, kako in na kaj opozoriti učenca, novo delavko itd. Prevoz sva imeli obe udeleženci iz Libne skrbno urejen, topel obrok pa tudi.

Ivo Hidek: Seminar je bil zelo skrbno pripravljen in vsa zahvala velja kadrovske službi, ki nam je omogočila izobraževanje kar doma. Pa še zelo nazorno je bilo. Tov. Stane Bokal je v vseh svojih izvajanjih izhajal iz prakse in nam razjasnil marsikatero dilemo. Ob tem zelo poučnem seminarju lahko rečem, da mi je tudi sam sistem usmerjenega izobraževanja s smotri mnogo bliže. Vsekakor mi bo seminar v veliko pomoč pri delovni praksi oziroma instrukturaži.

Mojca Mohar: Seminar je bil zelo dobrodošel, zato je bil čas, ki smo ga posvetili tej vrsti izobraževanja, zares koristno uporabljen. Mislim, da ne bi bilo nič narobe, če bi se seminarja udeležili vsi, ki imamo veliko dela z ljudmi. Prav pri odnosih nam še marsikaj manjka. Sicer pa je bilo podajanje snovi tako zanimivo in živo, da nihče ni gledal na uro. Takih seminarjev si še želimo.

predstavljamo vam: direktor tozda tip-top tomislav mihelič

Prihod novega direktorja v Tip-top smo v našem glasilu že napovedali v 13. številki. Tokrat ga vam že lahko predstavimo. Za sam začetek naj bo vprašanje o tem, kako se je odločil za vodilno delovno mesto, saj vemo, da ta že nekaj časa niso več tako vabljava.

malica v zali

O sklepu inšpektorice, ki je spomladi prepovedala kuhanje malic v kuhinji tozda Zale, češ, da pogoji za to niso primerni, smo poročali takoj po dogodku. Po dobri polovici leta pa že lahko poročamo, kako so v Zali uspeli urediti vprašanje malice.

Investicija bi bila prevelika za posodobitev lastne kuhinje, zato so se povezali s sosednjim Kolektorjem. Tako vsak dan vozijo malico, ki je že skoraj majhno kosilo. Pravijo, da so se v Kolektorju s sestavo obroka prilagodili delu naših šivilj, da so kalorije primerne sedečemu delu. Hrana je okusna in obrok ni skromen. Cena enega obroka je 96 din. Čeprav so se odločili za sodelovanje s Kolektorjem, pa so v Zali posodobili jedilnico in kuhinjo. Oba prostora sta sedaj zelo primerna, zračna in svetlejša, kot sta bila pred renovitvijo. Ob teh izboljšavah, domačnosti in prijetnemu občutku pa prijajo tudi drobne malenkosti, kot so vazice, razna majhna ročna dela po stenah in drugo. Drobne stvari pač, ki pa veliko pomenijo.

odmeven seminar

Od 24. do 28. oktobra je potekal seminar za inštruktorje v proizvodnem delu. Skupno se ga je udeležilo 14 delavcev, in sicer:

TOZD LIBNA: Bernarda Butkovič, Milena Turšič;

TOZD TEMENICA: Anica Kovačič;

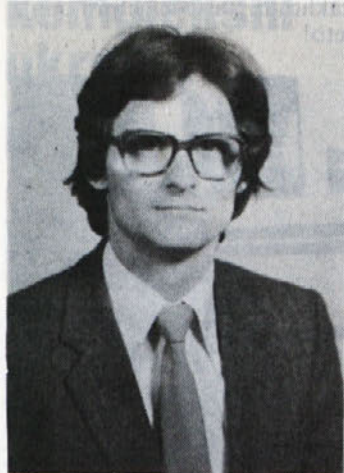
DSSS: Ivo Hidek;

TOZD LOČNA: Darko Vidmar, Mojca Mohar, Alojzija Murn, Marjeta Hrovat, Iva Moro, Jože Košir, Darinka Pavlin, Zdenka Cvijanović, Martina Žlogar in Ljubica Mišičević.

Seminar je bil dokaj naporen, saj so se udeleženci srečali vsako popoldne po štiri ure. Program je bil strnjen, zato je zahteval toliko več na-

Zala

Direktor tozda Tip-top — Tomislav Mihelič

„Moja prva zaposlitev po fakulteti je bila v banki, in sicer sem delal kot referent v oddelku za pospeševanje sodelovanja z deželami v razvoju. Zatem sem pet let delal v časopisno-grafičnem podjetju Delo — v plansko-analitski službi, kjer sem bil tudi pomočnik direktorja. Srečeval sem se z dinamičnimi problemi, pripravljaval sem gradiva za organe upravljanja, koordiniral... In iz tega dela je zrasla želja, da bi se preizkusil tudi v proizvodni delovni organizaciji. Ob tem izzivu naj povem, da sem vedno težil k dinamičnemu delu, da se rad srečujem z novimi vsebinami. Ker sem v letih, ki veljajo pri ustvarjalnem delu za tista pri višku, je prav, da sem se odločil za to odgovorno delo, kjer bom lahko dal, vsaj tako si želim, veliko od sebe.“

V Tip-topu ste od začetka novembra, vendar ste se vključevali v to okolje že tedaj, ko ste sprejeli sklep o vašem imenovanju. Zato ne bo presodaj, če vas vprašam, katerim nalogam boste dali prednost.

„Res sem se že od samega imenovanja počasi vključeval v delo tozda. Sodeloval sem tudi na dveh sestankih na ravni delovne organizacije in dobil prijeten občutek. Hkrati s spoznavanjem celotnega Laboda pa sem tudi ugotavljal, da bomo morali v Tip-topu osredotočiti napore na naslednja področja: kadri in proizvodnja ter posodobitev te.“

Povprečna starost v našem tozdu je 38 let, precej je tudi invalidnosti. Moramo si zagotoviti nove, mlade moči, ki jih bomo morali počasi vključevati v naše delovno okolje, jih priučevati... Resda si nove delavce obetamo dobiti prek tešnejših stikov s šolami, vendar pa bo za strojem vsak

potreboval določeno dobo za doseg primernega delovnega rezultata. Vzporedno s skrbjo za kadre bo moralo teči tudi izobraževanje novih pa tudi starejših delavcev.

Glede posodobitve proizvodnega procesa je že razvojna služba izdelala idejni načrt, ki bo v veliki meri že v prihodnjem letu realiziran.

Sicer pa menim, da bo delo lepo teklo, saj sem prišel v okolje, ki ima zelo sposobne ljudi. Zato se mi ni bati, saj je proizvodnja zelo strokovno vodena in usmerjena, teče tudi vzporedno delo v splošni in računovodski službi.

Med te širše naloge pa je gotovo vtakano tudi v vsakodnevno delo, ki zajema tudi številne malenkosti...

„Seveda so tudi drobne stvari včasih velikega pomena. Ko sem spoznaval druge Labodove tozde, sem videl, da je povsod lepo urejeno, pospravljeno, pa sem se vprašal, zakaj je čiščenje pri nas tak problem. Motita me nered in nečistoča. To moramo odpraviti. V tako lepi branži delamo, da bi bilo najosnovnejše zagotoviti popolno čistočo in dati tudi našim prostorom nekaj nečnejšega videza. Prav tako moramo kaj storiti za boljšo izolacijo, saj energija kar pronica skozi stene...“

Kako pa samoupravno in družbenopolitično delo?

„Prijetno sem bil presebičen, da to tako spontano teče. Pobude so žive in življenjske. Seveda pa taka aktivnost zahteva tudi od predlagateljev pretehtano delo, veliko prizadevnosti. V tej smeri se bomo morali potruditi, da bomo samoupravno življenje še spodbujali.“

Hvala za pogovor!

L. J.

vloga sindikata

V današnji številki začnemo serijo prispevkov na temo, kako lahko sindikat prispeva k stabilizaciji in kje naši sindikalni aktivisti vidijo vlogo sindikata v sedanjem trenutku. Veseli bi bili čim konkretnjših odgovorov in misli iz prakse, tudi tistih, ki si jih izmenjujete v neobveznih pogovorih in razpravljanjih o

vlogi naše sindikalne organizacije, o stabilizaciji... Beseda stabilizacija je bila izrečena že nič kolikokrat, sama stabilizacija je povezana z napori in odpovedovanji, zagotovo pa to še ni vse. Bržkone je med nami še veliko pobud za racionalno in stabilizacijsko obnašanje ter za usmerjanje sindikalnega dela. Gotovo ste že razmišljali o tem in prav bi bilo, da tudi za objavo poveste svoja mnenja.

Tokrat smo s tem vprašanjem pozvonili v tozdu DELTA, prihodnjič bomo povprašali v LOČNI in tako naprej.

ELIZABETA KUNSTEK,
predsednica OOS: Vloga sin-

dikata pri izvajanju gospodarske stabilizacije je v skrbi za povečanje proizvodnje, za povečan obseg izvoza in za kvaliteto dela. Vse te naloge mora sindikat konkretizirati v svojih načrtih in skrbeti za dosledno izvajanje.

ZLATKA PEVEC, članica občinskega sindikalnega sveta: Sindikat bo svojo vlogo v uresničevanju stabilizacije izpeljal le ob sodelovanju vseh delovnih ljudi. Osveščati mora v delovnih okoljih, da se bomo vsi vedli dosledno, delovno, disciplinirano... Toda ta prizadevanja bodo obrodila le, če bodo povsod potekala enako intenzivno.

Na letošnjem sejmu mode v Beogradu smo se predstavili s kolekcijo za pomlad in poletje za prihodnje leto. Naša praksa je, da za sejme ne pripravljamo posebnih razstavnih kolekcij, ker želimo potrošniku predstaviti le to, kar bo že v kratkem času lahko kupil v trgovinah. Sicer pa je bil sejem poslovno zelo uspešen. Celotna komercialna ekipa z glavnim direktorjem na čelu je sprejemala poslovne partnerje vse dni. Dogovarjali so se za delo, sklenili nekaj večjih poslov in lahko trdimo, da je bila frekvenca obiskov na ravni najboljših evropskih sejmskih prireditve. Ponovna potrditev visoke cene Laboda na tržišču, kakršne smo bili deležni v Beogradu, pa nas seveda obvezuje, da obdržimo to težko pridobljeno pozicijo tudi naprej.

nasvidenje prihodnje leto

Na letošnjem **petem Labodovem Ex-temporu** je sodelovalo 43 avtorjev. Žirija, ki so je sestavljali dr. Cene Avguštin, prof. Andreja Kobler ter dr. Milček Komelj, dobila v presojo kar 106 slik. To je doslej rekordna „bera“, sicer je bila tudi letošnja prireditev zastavljena širše, o čemer pa smo že pisali v prejšnji številki Laboda.

Čeprav je bilo med tolikimi deli težko izbirati, niso bila sporna prvonagrajena dela: prvo nagrado je tudi letos dobila Vida Slivnikar—Belantič iz Ljubljane, drugo Mimi Keizer iz Škofje Loke in tretjo Marin Berovič, Novomeščan, ki živi v Ljubljani.

Sledilo je še deset odkupnih nagrad, ki so jih prejeli: Toni Vovko, Jože Marnič, Stane Petrovič, Ida Rebula, Janko Orač, Rajko Flis, Štefan Štrin, Matjaž Mavsar, Jože Kotar in Veljko Toman.

Ob oceni je dr. Avguštin poudaril, da je iz leta v leto vidno izboljševanje kvalitete del, ki nastajajo v sklopu Labodovega Ex-tempora. Vidno je znanje, ki si ga pridobivajo ustvarjalci in ki ga posredujejo skozi barvitost stilov in pristopov k ustvarjanju.

Na letošnji prireditvi smo se srečali z deli, ki so zasnovana predvsem realistično, preko ekspresionističnih s poudarjenim osebnim odnosom do simboličnih in povsem abstraktnih del. V mnogih delih je čutiti poglobljen pristop slikarja do sveta okoli nas in v nas samih, kar je seveda ob tehnično izdelanih delih ključnega pomena za vsebinsko in dognano delo.

Srečanje slikarjev smo izkoristili tudi za izmenjavo mnenj, za vtise, priporočila, v kateri smeri naj teče naše sodelovanje v prihodnje.

Slikarje smo opozorili, da bo Labod prihodnje leto praznoval 60-letnico in da bo v počastitev pripravljena razstava del, ki so bila nagrajena na dosedanjih Labodovih Ex-temporih. Razstava bo v Dolenjski galeriji, ob njej pa bo izšel tudi katalog. Mnenja, ki so jih izrekli naši gostje, so bila ugodna, pohvalna. Razmišljanja so se dotaknila tudi bodoče poti naše likovne prireditve. Dejstvo, da je Labodov Ex-tempore največja

likovna prireditev na Dolenjskem in ena pomembnejših v Sloveniji, zahteva od organizatorjev nove napore. Glede na to, da smo prireditev iz prvotne tridnevne reorganizirali v daljšo in s tem zagotovili tudi višjo kakovostno raven del, bomo morali v prihodnje poiskati ustrežnejši naziv, izdelati kriterije za nagrajena dela in pri tem paziti, da prireditev ne bi stekla v povsem komercialno smer. Skratka, čaka nas še precej nalog.

Za letošnji Labodov Ex-tempore lahko z veseljem ugotovimo, da je v celoti uspel. Seveda uspeh ni prišel sam po sebi. Precej dela je bilo, ogromno truda organizatorjev, veliko prizadevanj, ki so skrita v ugotovitvi, da nam je lepo uspelo in da bomo na tem področju delali naprej s še ve-

čjim poletom. Sicer pa smo vsem udeležencem zapisali in

zaklicali: Nasvidenje prihodnje leto!

Člana žirije — dr. Cene Avguštin (na desni) in dr. Milček Komelj (na levi). (Foto: B. Radovič)

Prisotne je pozdravil tudi predsednik občinske konference SZDL, tov. Škedelj. (Foto: B. Radovič)

Tudi letos je najvišje priznanje dobila akademska slikarka Vida Slivnikar-Belantič iz Ljubljane. (Foto: B. Radovič)

kompleksni ukrepi proti alkoholizmu v DO

Ne le posamezni delavci — alkoholiki, ampak tudi alkoholizem sam kot tak je problem, s katerim se delovnim organizacijam splača ukvarjati. Zaradi njega se izgubi veliko delovnih dni, občutno pa pade tudi kvaliteta dela. Kaj lahko ukrene delovna organizacija glede te problematike?

1. Vnaprej se čimbolje zavaruje pred alkoholizmom (preventiva). Sem sodijo predvsem red, delovna disciplina in dobri tovariški odnosi pa tudi različni ukrepi kot na primer: dobri zdravstveni pregledi in strokovni pogovori pred sprejemom v delovno razmerje (da alkoholikov ne sprejema), dosledno izvajanje prepovedi uživanja alkoholnih pijač med delovnim časom, zlasti točenja po notranjih menzah, pametno in trezno proslavljanje jubilejev itd.

2. Prosvetljevanje in informiranje o alkoholizmu je potrebno. Zlasti je koristno, da si samoupravni organi ter vodilni in vodstveni delavci občasno oskrbijo dobro informacijo o bistvu alkoholne problematike, sodobnih ukrepov v zvezi z njo in zdravljenjem. Ko si oskrbijo tudi podatke o konkretnem stanju glede tega v svoji delovni organizaciji, lahko občasno načrtujejo ustrezne ukrepe in sami osveščajo druge.

3. Posebno vlogo imajo pri preventivnem delu in osveščanju sindikat in druge družbenopolitične organizacije. Kot subjektivne sile lahko v delovni organizaciji veliko pripomorejo pri oblikovanju takšnih norm in javnega mnenja, kjer pitje in alkohol ne zavzemata vidnejšega in „spoštljivejšega“ mesta.

4. Pri reševanju alkoholne problematike ne gre brez doslednega disciplinskega obravnavanja vsakega alkoholika zaradi kršitev delovnih dolžnosti. Brez tega ni niti uspešne preventive niti zdravljenja. Izvajanje pa je težko, ker so alkoholno bolni lahko enako nekvalificirani delavci kot vodilni delavci in vrhunski strokovnjaki. Alkoholizem pa napačno velja med ljudmi za

moralno pokvarjenost in ne tudi za hudo socialno bolezen; dokler je človek še na poti v alkoholizem, ga silijo k pitju, ko pa začne zaradi alkoholizma propadati, ga obsojajo kot pokvarjenca in pijanca. Zato ponekod silijo z disciplinskimi postopki na zdravljenje samo „nižje“. Druga težava pa je, da je alkoholikov povsod sorazmerno veliko, zlasti takšnih, ki so sicer že zelo daleč na poti v alkoholizem, pa se še krijejo pod imenom zmernih pivcev. Vsi ti ustvarjajo vzdušje, ki je nasprotno uspešnemu reševanju alkoholne problematike.

5. Služba za varstvo pri delu je poleg socialne službe najbližje soočena s problematiko alkoholizma, zlasti ob nevarnostih za nesreče pri delu. Če dosledno izvaja ukrepe za zavarovanje delavcev in premoženja, lahko veliko stori pri preprečevanju in zdravljenju alkoholizma.

6. Socialna služba v delovni organizaciji bi morala delovati kot strokovna služba, ki dobro pozna alkoholizem in ukrepanje v zvezi z njim. S svojim znanjem in ukrepi mora biti na razpolago samoupravnim organom ter vodilnim in vodstvenim delavcem za osveščanjem v zvezi s tem, delovnim enotam pa za strokovno pomoč pri zdravljenju posameznih delavcev — alkoholikov. Posebna skrb te službe mora biti spremljanje zdravljenih alkoholikov v delovni organizaciji in skrb za njihovo

nadaljnjo rehabilitacijo na delovnem mestu.

7. Alkoholiki pred svojimi zdravniki skrivajo alkoholizem. Spontano priznajo odvisnost od alkohola šele tedaj, ko so jih, denimo, v službi postavili pred izbiro: zdravljenje ali odpust. Sicer pa so pogosto prisiljeni lagati, da za težave („skrokanost“) po hudih pijančevanjih dobijo bolniški stalež. Zdravnik je praviloma dolžan verjeti bolniku. Alkoholika seveda prej ali slej spregleda, vendar ni njegova

dolžnost, da bi razčiščeval tisto, kar v družini in delovni organizaciji zavestno puščajo v nemar. Čeprav o upravičenosti alkoholika do bolniškega staleža pišemo drugje, lahko tudi tu omenimo naslednje nesporno dejstvo: alkoholik je na določeni stopnji razvoja alkoholne bolezni v telesnem, psihičnem in socialnem pogledu toliko prizadet, da mu zdravnik lahko mirno odobri bolniški stalež. Res pa je tudi, da zdravnik na ta način samo spremlja propadanje alkoholika.

izlet na nanos

V nedeljo, 9. oktobra 1983, ob 6. uri zjutraj smo se z avtobusne postaje odpeljali proti Ljubljani. Izstopili smo v Razdrtem pri Postojni.

V gostišču ob cesti sem pojedla sendvič in popila sok, mama pa kavo. Potem smo odšli proti Vojkovi koči na Nanosu. Spremljali so nas megla, dež in močan veter. Nekje na višini 700 m nas je vodja vprašal, ali kdo želi nazaj. Nobeden se ni vrnil. V Vojkovi koči smo se preoblekli, pojedli sendviče in poslali prijateljem in sodelavcem kartice. Po uri počitka smo odšli proti Predjamskemu gradu. Hodili smo približno 3 ure. Žal je bil grad zaprt. Potem je neka teta za nas planince iz Novega mesta šla v grad vprašat, če bi ga odprli, in so ga. Ko smo si ga ogledali, smo se z avtobusom vrnili v Novo mesto.

TINA CVIJANOVIČ — 4. razred

Tokrat nam je poročilo z izleta pripravila hčerka ene od udeleženk izleta. Zahvaljujemo se ji za prispevek in upamo, da ni bil zadnji.

Upokojenci Ločne, Libne, Commerca in DSSS so letos obiskali tudi naš počitniški dom v Savudriji. Čeprav je bila že pozna jesen, je bilo vreme lepo in tudi nekaj lovorja ter oljk so si nabrali za spomin na morje.

aerobika

Da se z aerobiko ukvarjajo v Delti, smo videli na zadnjem kvizu. Kako zelo koristna in prijetna je tovrstna rekreacija, pa slišimo dan na dan. Tako se je tudi športno društvo Labod v Novem mestu odločilo organizirati aerobiko enkrat na teden. Vodena bo strokovno, vadile pa bomo v telovadnici gimnazije. Naj ponovimo, da je aerobika sodoben način rekreacije, da potekajo vaje ob glasbi, da so koristne za razgibanje, družabnost in boljše počutje. Torej se bomo odslej srečevale ob torkih zvečer ob prijetni, sodobni in nadvse koristni aerobiki.

Če pa tečejo tečajji aerobike tudi v drugih naših delovnih sredinah, pa nam o tem kaj napišite. Napišite, kakšen je odziv, kaj vas ob teh vajah najbolj razveseljuje in drugo.

stroga pravila za ravnanje z zarodki

Poskusi s človeškimi zarodki, zlasti oplojevanje jajčec izven maternega telesa, zastavljajo nič koliko občutljivih vprašanj. Kdo bi presodil, kdaj mora znanstvenik po svoji vesti potegniti ločnico med kapljico žive snovi in človeškim bitjem? Britanski svet za medicinske raziskave (Medical Research Council, MRC) je sedaj objavil navodila za ravnanje, ki jih morajo upoštevati vsi raziskovalci, če želijo prejemati finančno ali drugačno podporo te osrednje ustanove za usmerjanje raziskovalnega dela.

Prva zahteva prepoveduje vsaditev zarodka v maternico, če so na njem poprej opravili kakršenkoli poseg: to je razumljivo, kajti le kdo bi nosil vsaj moralno odgovornost za rojstvo otroka, s katerim bi bilo kaj narobe? Za oploditev v epruveti morata po temeljitem pouku dati soglasje tako dajalka jajčeca kot dajalec semenčic; enako velja tudi za morebitne poskuse z odvečnimi zarodki, ki bi ostali po oploditvi in vsaditvi enega od njih v materino telo.

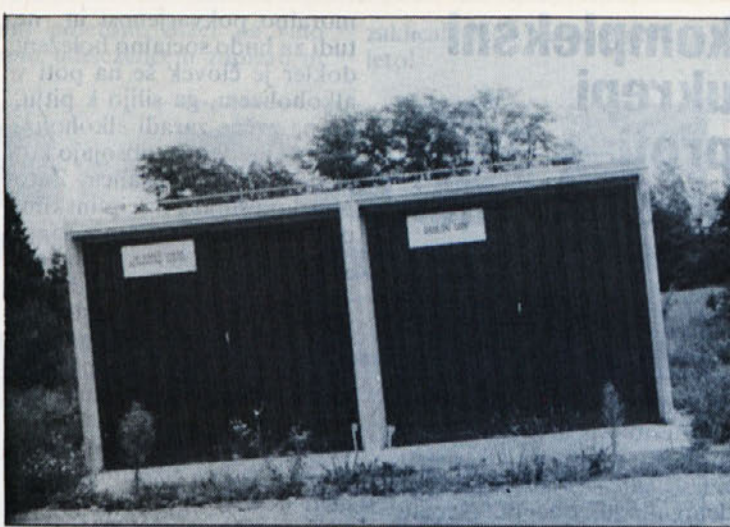
MRC nadalje prepoveduje zamrzovanje zarodkov, če niso že vnaprej opredeljeni in odobreni poskusi z njimi. V nobenem primeru zarodek ne sme rasti dlje kot do trinajstega ali kvečjemu petnajstega dne.

iz Ž. in T.

zakaj alkoholik začne razmišljati o zdravljenju

Svojci alkoholikov se pogosto pritožujejo, da so povsem brez moči, ker v alkoholikovi delovni organizaciji nočejo ničesar ukreniti. „Pri njegovem šefu sem že večkrat bila in ga prosila — in veste, kaj mi je odvrnil? Da pri njih še kar v redu dela, morebitne izostanke pa opraviči z dopustom. Skratka, nobenih razlogov nimajo, da bi lahko kaj ukrepali. Sploh pa se jim zdi da pretiravam in mu „pregrižnem“ vsak kozarček. Na tak ali podoben način marsikatera alkoholikova žena opiše nerazumevanje, na katero je nalletela v moževi delovni organizaciji, ko je prosila, da bi pomagali, da bi njenega moža družno spravili na zdravljenje zaradi alkoholizma.

Rekli smo že, da še nismo videli tako „nespametnega“ alkoholika, ki bi se hotel vestransko zdraviti, če ima „potuho“ doma, v službi in drugod. Če ima le trohico upanja, da bo ženo lahko še pretental, da ga bo še naprej prenašala, ali pa da bo prepričal vodstvo da ne bo tako „nečloveško“, da bi ga postavilo na cesto, potem bo odklonil ali pa odlašal zdravljenje, dokler bo le mogoče. Številni popisi boleznih alkoholikov v naši ambulanti nazorno kažejo, da se alkoholik prijavi za „zdravljenje“, ko pride v stisko, na ponovni pregled pa ga zlepa ni več, ker

Skrbno rešeno skladiščenje gasilske opreme ter materialov za civilno in narodno zaščito v Delti.

je pritisk manj popustil, in sicer na naslednji način:

— zdravnik mu je priznal bolniški stalež, čeprav je alkoholik odklonil zdravljenje;

— žena je umaknila tožbo za razvezo zaradi njegovih prošelj ali pa zato, ker ji je obljubil, da ne bo več pil;

— disciplinska komisija ni predlagala odpusta oziroma ni ustrezno ukrepala;

— na sodišču niso predlagali varnostnega ukrepa obveznega zdravljenja alkoholikov (65. člen kazenskega zakona);

— sosede ga ne prijavljajo več sodniku za prekrške, zaradi motenja nočnega miru ne pozivajo več intervencijskih organov milice in so opustili vsakršno posredovanje.

Zaradi razrahljanega pritiska okolja lahko še naprej nemoteno zadovoljuje svojo alkoholno odvisnost in propada. Na pregled bo prišel čez nekaj mesecev, ali celo nekaj let, s hujšimi zdravstvenimi zapletmi, z uničenimi odnosi s svojci in z zapravljenim ugledom.

Bistveno je naslednje: alkoholik ne gre nikoli prostovoljno na zdravljenje, temveč izključno zaradi pritiska okolja ali zdravstvenih okvar, praviloma pa se sploh ne zgane, dokler družina, posebno žena, energično ne ukrepa. Preprosto rečeno: alkoholik se praviloma ne bo šel zdraviti, dokler mu žena kuha, pere in z njim spi. In še nekaj: marsikatera žena goji prazno upanje, ker se zanaša, da bo njenega moža prisilila na zdravljenje delovna organizacija, socialna služba ali zdravnik. Nihče od teh pa ne more napraviti nič smiselnega, če mu žena ponovno „vse oprostiti“ in „verjame“ njegovim obljubam, da ne bo več pil.

Žena pač ne more pričakovati, da bodo v delovni orga-

nizaciji njenega moža vzeli v roke, dokler sama ne bo dosledno in pametno ukrepala. Če se je mož uprl njeni zahtevi, da se začne zdraviti in je zato morala začeti razvezni postopek (ali pa se je zaradi njegove agresivnosti morala celo odseliti), lahko upravičeno zahteva od moževe delovne organizacije, da tudi ti smiselno ukrepajo. Če se možev šef za njene prošnje ne zmeni (običajno zato, ker ima tudi sam probleme zaradi odvisnosti od alkohola), se lahko obrne na samoupravne organe, sindikalno organizacijo in drugam).

Praviloma se alkoholik končno „odloči“ za zdravljenje zaradi družine, kajti pritiskom v službi se lahko izogne tako, da zamenja službo, medtem ko je precej težje zapustiti eno in si ustvariti drugo družino. Marsikateri alkoholik ostane končno brez službe, vendar se ne gre zdraviti, ker ga žena vzdržuje in ga prenaša kot popolnega parazita.

Vedno moramo upoštevati tudi dejstvo, da okolje kljub morebitnim dobrim namenom pogosto napačno ukrepa proti alkoholiku. Tako ljudje, ki z alkoholikom živijo, zlasti zakonci in sodelavci, poskušajo alkoholika prepričati (pa tudi z različnimi pritiski in kaznimi prisiliti), da ne bi več pil, ali pa da bi vsaj pil „po pameti“. To je pravzaprav nasilje nad alkoholiki, kajti od alkoholika ne bi smeli zahtevati, da ne pije (ker ne more živeti brez alkohola), temveč bi smeli zahtevati, da se zdravi, zdravljenje pa še zdaleč ni samo zahteva po treznosti.

NEKATERI BI SPREMENILI VSE SAMO ZATO, KER NIMAJO POJMA, KAJ JE TREBA STORITI!